

har udtalt om den Forpligtelse, som maa paahvile Lovgiveren til at opretholde Contracters Hellighed. Det vilde vistnok i høi Grad være uheldigt, dersom det blev almindelig Skik og Brug, en almindelig Tro imellem Folk, at engang indgaaede Contracter let skulde kunne fastes overende, og det Foredrag, som den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te District (S. A. Hansen) har holdt til Modbeviis heraf, har, synes mig, tvertimod bestyrket de Uttringer, som saaldt herom. Den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te District yttrede, at den meget samvittighedsfulde Contractant jo kunde lade være at benytte en saadan Met, som Loven gav ham til ikke at holde den af ham engang indgaaede Forpligtelse. Ja, mine Herrer! det er netop deri, Faren bestaaer, at den samvittighedsfulde Mand, han holder sig sin engang indgaaede Forpligtelse efterrettelig, medens derimod den mindre samvittighedsfulde ikke gjør det, og saa træder det frem for Verden, hvorledes den lidet Samvittighedsfulde i det daglige Liv maaskee vinder Fordele, som den Samvittighedsfulde ikke vinder, og saaledes spækkes Begrebet om Moralitet og Samvittighedsfuldhed i Folket. (S. A. Hansen: Maa jeg bede om Ordet?) Jeg troer derfor, at det vilde være et farligt Skridt, man vilde gjøre ved at vedtage som endelig Lov den her foreliggende § 4. Jeg troer forøvrigt, at der til Grund for den tidligere stedfundne Afstemning ligger Anskuelse; som ikke gaanske holde Stik. Jeg troer, man især har seet hen til de Forhold, som finde Sted paa de større samlede Godser, uden tillige at see hen til de Forhold, som i mangfoldige andre Tilfælde bestaae udenfor de samlede Godser. Jeg skal ikke i denne Henseende nærmere berøre de Bestemmelser, som i Almindelighed ere tagne paa de større samlede Godser, og som maaskee nærmest ere tagne netop for Communernes Skyld, for Sogness Skyld, og ikke saameget for Godseiernes, undtagen i alt Fald paa de Steder, hvor Godseieren staaer i saadant Forhold til Fattigvæsenet, at han i særdeles Grad er interesseret i, at Fattigvæsenet staaer sig godt; saaledes; at, naar han bidrager betydligt dertil, gjør han det ogsaa for sin egen Skyld; ogsaa i mange andre Tilfælde er det

af Interesse, af Hensyn til Fattigvæsenet, at den engang paatagne Forpligtelse til ikke at tage Inderster tilhuse bliver overholdt. Dette gjælder saaledes med Hensyn til den private Eier af en enkelt Gaard, af et enkelt Stykke Jord, og med Hensyn til enkelte Byer, som Eiere af Almindinger, hvorpaa der er opført et Huus. Det er vistnok et Tilfælde, som er meget hyppigt, at der er opført Huse paa en en Landsby, tilliggende Alminding eller Jord, og at dette Huus sæstes bort med den Forpligtelse, at der ikke indtages Indsiddere. Det er vistnok et ligesaa hyppigt Tilfælde, at en Gaardmand eier et Huus, der ligger tæt op til hans Gaard, hvor Fæstere ligeledes er forpligtet til ikke at indtage Indsiddere. Det er ingenlunde ligegyldigt for disse Mand og disse Byer, om der i saadanne Huse indkommer Mand med deres Familier, Folk, som de ikke forud have gjort Regning paa skulde behøve disse Leiligheder; det er derfor vist i mange Tilfælde, aldeles affeet fra Fæsteforholdene, hvor den her omhandlede Bestemmelse vilde komme i Betragtning og gribe ind i det daglige Forhold mellem Mand og Mand paa en Maade, som synes mig ikke at kunne stemme med de Paagjældendes Lær. Det synes mig desforuden, at det vilde være unaturligt, at en saadan Forpligtelse, der er paalagt Beboerne paa Landet til ikke at tage Inderster tilhuse, skulde have, uden at den lignende contractmæssige Forpligtelse, som paahviler mangfoldige Kjøbstadbeboere og Beboere i Kjøbenhavn til ikke at fremlete deres Leiligheder, blev ophævet. Jeg er selv i den Stilling, at jeg ikke er berettiget til at udleie nogen Deel af den Leilighed, jeg beoer, og, selv om en Lov kom ud, som vilde ophæve saadanne engang indgaaede Forpligtelser, saa vilde jeg vist ikke benytte mig af en saadan Frihed, thi jeg anseer ikke denne Frihed for at være af dem, som skulle kunne ophæves, naar man engang contractmæssigt har indgaaet en saadan Forpligtelse; men det vilde dog være besynderligt, at en saadan Forpligtelse skulde ophæves for nogle af Statens Borgere, og ikke for andre. — Jeg seer ingen Grund dertil. Desuden troer jeg, at den Bestemmelse, som her foreligger, vilde kunne omgaaes, selv naar den blev given, thi der indeholdes vel i den